

מסורת הש"ס

(א) [לקמן יז: ג] שם, (ג) [בס"א: יז] טז"ר, (ד) [לקמן ת,א] (ס) [ז"ל לפני עזר וכן לקמן] (ו) [בספחים כג: א], (ז) [בס"א במקום יום א' נוסף ד"ה: טז"ר הה"ך נטעונו על אותו האיש שז"ה להם לעשות להם יום אחד ב"א בשבת], (ח) [נ"י סנהדרין גז: ג], (ט) [לפ"ל ב: ג], (י) [ז"ל ואה"י, (כ) גראה שאלו המצות שיבי' לך? ו' עמוד א' סוף דבור המתחיל גראה, (ג) [נ' היטב מוס' חולין קמ. ד"ה טריפות], (מ) [וב"כ רש"י לקמן גף. ד"ה ודלמא], (ו) [נ"ע מוס' זבתים קנח. ד"ה ודלמא], (ס) [בס"א: יז טז"ר],

גליון הש"ס

גמ' דאית ליה בהמה לדידיה. עיין לקמן דף יד ע"ב תוס' ד"ה מקום:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הן בלא ובי' יום אחד (יפ' יום א' לאסור כשאר יום ארס) תלמי' ובי' הגדה' היא: (ב) ד"ה או דלמא ובי' ית מקשים בי"ב וע"ל דף יב במה שפירש"י ותוס' במשנה דתנזית מעשרות:

מוסף רש"י

ברדמין לך. ולא טריפה, הלכך מכל החי מחוסר אבר אלא (דקטן נג). ודלמא נח גופיה טריפה הוה. ואע"ג דמי כמה שנים, דלמא טריפה חיה סביבה ליה, ה"ל לא נפקא מחתך למעוטי טריפה ואח"כ מכל החי למעוטי ולא נמשמטת דמתי, דהא טריפה חיה, אלא מריטויא, ומפריש להאי החי לזון כדלמא, וטריפה הוא דלמעוטי אכל מחוסר אבר לא. (שם) תמים בדיכוי. עיני וסכלן (נחב"ם קטז), לחיות זרע למה ל"י. הא למעוטי טריפה (דקטן נא), אין מאתך. טריפה הוא דממעט אכל זקן וסריס מחמת חולי דלאא אמניא לזוואת בעלמא. אמר רחמנא דעיילניה וטריפה לא נישל שחמות בתיבה, אכל לעשות פירות לא איכפת ואפילו זקן וסריס ליעול, קמ"ל (שם). לצוואת בעלמא. אתך לאו למדרש דמוזין לך אלא להדישו שאיט עשה אלא לכבודו להיות לו לזוואת כוב (שם). רחמנא זרע. לאו לזוואת צני לכו ומשעת על כרחי אתך ויחיה הוא למדרש ביה דמוזין לך (שם). יום א' כו' לעולם אסור. שלשה לפני וששה לאחריו והוא עממא, כלומר כל שבעת ימי השבת (לקטן יז).

ואילו הן אידיהן.

דלסורין ג' ימים לפנין

(לקטן ח). אורח תקופה.

היא תקופת טבת והיו

עושין ח' ימים רזאין אז

כדילקמן (שם). ויטמך.

שלא תחליף לומר קלנדא

קרי אותן דלפני התקופה (שם).

חמים **בדרכיו**. עניו ושפל רוח: **לדיק במעשיו**. בלא חמס: **לזוואת בעלמא**. לעמוד עמו י"ב חדשים בתיבה ומיהו טריפה לא תעילל

שלא תמות ובטל הזוואת אכל זקן וסריס שפיר דמי קמשמע לן: **הן ואידיהן**. שלשה ולא הוו להו אלא שני ימים קודם: או דלמא הן.

שלשה לבד האיד: **סנא נמי שלשה**

לאחריהן. אע"ג דליתנהו אלא שנים

דהא חשבינן לאיד ביהדי קמאי קרי

להו לבתראי נמי ג' וקא חשיב

לאיד ביהדייהו: **יום א'י' לדברי רבי**

ישמעאל לעולם אסור. לעשות עמהן

משא ומתן ג' ימים לפני יום א'י'

וג' ימים לאחריו הרי כל השבת כולה:

ארבעה וחמשה. רביעי בשבת וחמישי

בשבת: **ח' ימים לפני**. תקופת טבת

היו אידיהן כל שמונה: **וסימך**. דלא

תימא קלנדא לפני התקופה וסטרגלייא

לאחר התקופה: **אסור וקדם לרסני**.

אסור כתיב ברישא ומתניתין נמי

האיד דלאחר התקופה מנא ברישא:

ואי ס"ד. יום איד קא חשיב במתניתין

עם ימים שלפניו: **עשרה**. ימים הוו

להו ואמאי קמני שלשה עשרה בני

למתני מאחר דק"ל דשמונה ימים

מוסף ימי האיד: **לפניו אידיהן של**

עוזדי כוכבים שלשה ימים. אסור

לשאת ולתת עמהם דמשמע הכי

כשמגיעין ימי אידיהן אסור שלשה

ימים משאם ומתנס ולמה לי למיתני

לפני דמשמע לפני האיד שלשה: **וכי**

תימא להכי סנא לפני למעוטי לאחר.

דאי הוה מני סתמא לא הוה ידעינן

הנך שני ימים לבד האיד מתי אי

לפני אי לאחר ולהכי מנא לפני

עוזדי כוכבים לשאת ולתני **אידיהן של**

אסורין דלישתמע דתנא דידן באידיהן

איירי אלא מדלא אדכר במתני'

לאסור כלל ש"מ כל הנך ג' דקתני

במתני' אלפני קאי ואידיהן ממילא

משתמע דכ"ש דאסור והן בלא אידיהן

קמני: משום הרוואה. דרווח ואילי

ומודה לעבודת כוכבים ועבר ישראל

משוםי לא ישמע על פיד (שמות כג):

ולפני עור. דמוזין ליה בזהמה ומקריבה

לעבודת כוכבים וצני נח נלטוו עליה

דהיא אחת משבע מלות גד' מיתות

בסנהדרין (דף נז.) ונהי דלמקנ"ט עמד

והתיקן מיהו אל יעצרו על ידיך שהרי

עמידין הן ליתן את הדין על שאין

מקיימין אותן ואע"פ שאין להן שגר

בקיומם י ואהני קא עבר ישראל

משום ולפני עור לא תתן מכשול י

חפנך ודבר דבר [ישעיה נח]: **דאיה** **ליה בהמה**. לעובד כוכבים

להקריב ואי לא מוצין ליה ישראל אפ"ה פלח ליה בגדידיה:

ולחשתא **דנפקא לן מאתך בו'**. וא"ת למ"ד

טריפה אינה יולדת ונפקא לן טריפה מלחיות זרע וא"כ אתך ל"ל ואין לדחות

דדרשנין (בב"מ דף סג.) וחי אחיך עמך

דלחיי חצירך וצבראשית רבה דריש והיה לך

ולהם לאלכה הם טפלים לך

שלא יאמרו טפל להם: **ואי ס"ד** הן ואידיהן

עשרה יומי הוו. פ"י אא"צ דבשלשה ימים

דקא חשיב מנא דמתני' אין ימי האיד

בשבזונם אלא לפעמים שיום האיד אחד

או שנים או כגון אלו ניחא דהשתא נקט

דלעולם לפני האיד אסור לשאת ולתת עמהן

שלשה ימים אלא"ה דלעולם עם האיד

מחשבים השלשה ימים היכי קמני בתר

הכי אלו הן אידיהן קלנדא דמשמע שאז

אסור לשאת ולתת עמהן

שלשה ימים ולימא דעשרה הוו וז"ל

יש הפסק בין קלנדא לסטרטוריא לכל

הפחות ב' ימים מדקאמר עשרה יומי

הוו א"כ יש שני ימים לפני קלנדא שאין

בו איד וסברא נמי הוא דלמרינן לקמן

שח' ימים של קלנדא הם כנגד ח' ימים

עוזבים שעשה אדם הראשון

ומסתמא לא עשאם מיד אחר התקופה

שהרי לא היה יכול להצין מיד אריכות

הימים: **אלא ש"מ** הן בלא אידיהן ש"ב.

תימא ליה אמיא לא קאמר מתני' נמי

דיקא דהן בלא אידיהן מדקמני מנא לפני

אידיהן ג' ימים לפני אידיהן י' ימים דאי

ס"ד הן ואידיהן ליתני לפני אידיהן שני

ימים וכי תימא דאכתי הוה מיציעי ליה

אי הוה איד דסבר רבי ישמעאל בזה

כרבנן דלא אסרי לאחריו אי נמי אשמעינן

קל להצין וז"ע: **הן בלא אידיהן ש"ב**. והא

דאינטריך שמואל לאשמעינן לדברי ר'

ישמעאל לעולם אסור דלא תימא כיון

דאין לו היתר לעולם שבקינן ליה רווחא

להתירו בשום פעם אי נמי ה"א דסבר

רבי ישמעאל בזה כרבנן דלא אסרי לאחריו

אי נמי אשמעינן דחשיב יום איד (א) פ"י יום א' י

לאסור כשאר יום ארס: **א' דלמא** **משום**

ולפני עור לא תתן מכשול י' ימים לפני עור

א"כ ואמאי קמני לפני עור איכא ושמאי

י"ל שממילא לו מעות לקנות כרכי

עבודת כוכבים:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ו.

אלא כמ"ד טריפה יולדת מאי איכא

למימר. פירוש ולדידיה

אלנטריך מכל החי למעט טריפה וא"ת

טריפה נמי היכי מימעט' מהאי קרא

הא מאן דאית ליה טריפה יולדת כל

שכן דאית ליה נמי טריפה חיה דאפילו

למאן דלאר טריפה אינה יולדת אמר

ט דיכול להיות דאית ליה דמיה וא"כ

היכי ממעטת מקרא דמכל החי הרי

הכי מכל החי שיהא כולו צריא חורין

ולא חולה וטריפה אע"ג דהוא חי

מ"מ אינה צריאה אלא חולה כל

ימיה וממעטה והולכת וממעט שפיר

מהאי קרא דמכל החי טפי ממחוסר

אבר שכולו צריא וחי חוץ מאבר אחד

וכן פירש רש"י לקמן פרק רבי

ישמעאל (דף נה.):

אתך בדומין לך. ומ"מ ליכא

למעט מהכא מחוסר אבר

וצעל מוס כיון שלא היה לרין אלא

לקיום העולם ומיהו קשיא דהא

קיימינן אליבא דמ"ד טריפה יולדת

וא"כ טריפה היכי ממעטינן ושמא

י"ל דמכל החי אינטריך למעט מחוסר

אבר דאי לא כתיב אלא אתך הוה

מוקמינן ליה למחוסר אבר ולא

לטריפה דמסתבר טפי למעוטי מחוסר

אבר דמאיהם מטריפה דלא מאיסה

שאין כאן חסרון וגם יש הרבה

טריפות שאינן ניכר הר"י והא דלמר

לעיל (דף ה:) האי מיבעי ליה למעוטי

טריפה אס כן משמע דמסתבר טפי

למעוטי טריפה היינו ממיעוט דכל

החי דמשמע צריא ולא טריפה אכל

מחוסר אבר כגון חאון וכיוצא בו צריא

גמור הוא בשאר הגוף כדפירשית

לעיל: **ודלמא** נח גופיה **טריפה**

הוה. ואע"ג שמי לאחר מכאן שנים

רבות מ"מ בזהמה שעה לא היה

יודע אס היה טריפה או שלם שזינת

מלהביא טריפה מטעם דומין לך ולא

נהירא מירון זה דע"כ לא הזהירו

אלא מטרפות הגלוי ויניכר כטרפות

שבסתר לא היה יכול להבחין אלא י"ל

דהשתא קאי כמ"ד חיה יי דקסבר

טריפה חיה מדע דהא קיימין אליבא

דמ"ד טריפה יולדת ולדידיה טריפה

נמי חיה ט: **תמ"ם כתיב ביה**.

וא"ת גצי קרבן (מנחות דף ה:) למה

אנו מנריכין מן הצקק להוליא טריפה

מיפוק ל' מתמיס יו"ל דהתם סברא

הוא למדרש תמים ולא צעל מוס

דמגוה לגבוה יותר מטרפות מדע

דצעל מוס מגוהה הוא ציזרת דכתיב

גצי צעלי מומין לגבוה הקריצוה

נא לפחתך הירקן והיינו טעמא דניכר

אכל טרפות יש שאינן ניכר ועוד

דקרא גופיה בזהאי מעטיה תמים

יהיה צו משמע הא אית ציה מוס

לא מיקרי תמים:

לדחות דאוריחיה דקרא הוא דהא

גצי משה דרשנין (סנהדרין דף נז):

אתך בדומין לך וי"ל דדרשנין ה"נ

אתך שיהו טפלין לך ואי אתה טפל

להם: **ואי ס"ד** הן ואידיהן עשרה יומי

הוו. פ"י אא"צ דבשלשה ימים דקא

חשיב מנא דמתני' אין ימי האיד

בשבזונם אלא לפעמים שיום האיד

אחד או שנים או כגון אלו ניחא

דהשתא נקט דלעולם לפני האיד

אסור לשאת ולתת עמהן שלשה

ימים אלא"ה דלעולם עם האיד

מחשבים השלשה ימים היכי קמני

בתר הכי אלו הן אידיהן קלנדא

דמשמע שאז אסור לשאת ולתת

עמהן שלשה ימים ולימא דעשרה

הוו א"כ יש שני ימים לפני קלנדא

שאינן בו ימים דאי ס"ד הן ואידיהן

ליתני לפני אידיהן שני ימים וכי

תימא דאכתי הוה מיציעי ליה אי הוה

איד דסבר רבי ישמעאל בזה כרבנן

דלא אסרי לאחריו אי נמי אשמעינן

קל להצין וז"ע: **הן בלא אידיהן ש"ב**.

והא דאינטריך שמואל לאשמעינן

לדברי ר' ישמעאל לעולם אסור דלא

תימא כיון דאין לו היתר לעולם

שבקינן ליה רווחא להתירו בשום

פעם אי נמי ה"א דסבר רבי ישמעאל

בזה כרבנן דלא אסרי לאחריו אי נמי

אשמעינן דחשיב יום איד (א) פ"י יום

א' לאסור כשאר יום ארס: **א' דלמא**

משום ולפני עור לא תתן מכשול י'

ימים לפני עור איכא ושמאי י"ל

שממילא לו מעות לקנות כרכי

עבודת כוכבים:

מנין

הן בלא אידיהן ואפי' לרבנן. איבעיא

להו איסורא דלמיהב ומישקל בהדיה

משום דלא תרויח ליה ואע"ג דאית

ליה בהמה לדידיה כיון דמוספת